

Het licht als allesomvattend fenomeen

Over het werk van Marleen van den Bergh

Ervaringen met de natuur in Frankrijk en Toscane, waar zij de afgelopen jaren een hut op de grond en een *lucht/lichthuis* bouwde, hebben gezorgd voor een belangrijke doorbraak in het waarnemingsvermogen van Marleen van den Bergh. Het begon bij de bloesem van een rode beuk in Haarlem en mondde uit in talloze foto's en twee grote installaties over beuken, waaronder een luchthuis en een beukensalon in Frankrijk. Gebouwd in samenwerking met Rob van der Wulp en Joris Bennink; ramen en deuren werden geplaatst in de armen van een groene beuk. Dit project in Frankrijk inspireerde haar om ook andere installaties grotendeels uit hout te bouwen.

Marleen richt zich in haar werk niet alleen op de natuur, maar visualiseert ook door haar zelf waargenomen fenomenen als licht en diepte; het opkomend licht trekt haar zeer. Was vroeger vorm allesbepalend voor haar, gaandeweg is ze zich meer bezig gaan houden met licht en ruimte. In haar meeste recente werk op papier, dat is gemaakt op *bestaande bladmuziek*, schildert en tekent ze half herkenbare bootvormen, huizen, en vallende bladeren. Soms ook ontstaan als vanzelf volledig abstracte landschappen. Vaak laat ze door op een aquarelachtige wijze te schilderen de achtergrond van de bladmuziek in zo'n werk meespelen. Maar soms ook beschildert ze het blad door en door, zodat niet meer te achterhalen valt wat voor papier ze gebruikt heeft. Inspiratie voor haar nieuwe werk doet Marleen voornamelijk op in de natuur in Frankrijk. Uit die opgedane ervaringen ontstaan later in haar atelier in Nederland de werken op papier. Onlangs heeft ze de voor haar gebruikelijke boekvorm losgelaten; elk door haar bewerkt blad staat nu op zichzelf; alle bladzijden liggen los.

Ook bestaat haar huidige werk niet meer zoals vroeger uit samengestelde collages van allerlei materialen. Ze schildert die collages nu vooral met sappen en blauwe inkten en soms ook wat acrylverf, zoals zinkwit dat een mooie transparantie geeft. De basis van het werk bestaat nog steeds uit ingedroogde vlierbessensap; dat geeft de mooiste ondergrond. Duidelijk is ook dat het fenomeen van *vallende bladeren* steeds essentiëler in haar werk wordt; ze zoekt naar een parallel met de lichtheid van onzichtbare dingen in het leven, dingen die je toch doen bewegen. Haar weergaven op papier van de beweging van vallende bladeren, van het *daar doorheen spelende licht* en ook van de snelheid van dat licht spelen daar mooi op in.

Als ik Marleen confronteer met mijn zienswijze omtrent haar nieuwe werk reageert ze stellig; "Mijn verzet is gebroken, er is iets in mij veranderd. Ik voel het in mijn lopen en in mijn bewegingen. Ik laat me aanraken en niet meer meeslepen door mijn fascinaties en emoties. Ook sta ik nu veel meer open voor vernieuwing in mijn omgeving; dat stimuleert me ongelooflijk in mijn eigen werk. Ik ben erachter dat er duidelijk een *natuurwet* werkzaam is: waar het leven niet in kan, daar valt het uit. Volgens mij moeten we het kunstmatige uit, het moet gewoon kloppen volgens de natuur." Mede daarom werkt ze nu ook mee aan het Hamamelis-project, een project van Gerard Pouw waarin de toverhazelaar centraal staat. "Een toverhazelaar bloeit in december, januari of februari. In volle bloei geeft deze boom prachtige roze-rode, witte of gele bloemen. En ik blijf geboeid door de vorm van de gekronkelde, ingepakte bloempjes van de hazelaar waarin de kleur verborgen zit; het lijkt ook echt op toveren."

januari 2009 ©Etienne Boileau

